

Etapy procesu badawczego

mgr Magdalena Szpunar

Wiedza naukowa

- oparta jest na wnioskowaniu
- oparta jest na doświadczeniu (obserwacji)
- naukowcy stosują kryteria logiczne i empiryczne do weryfikacji twierdzeń nauki

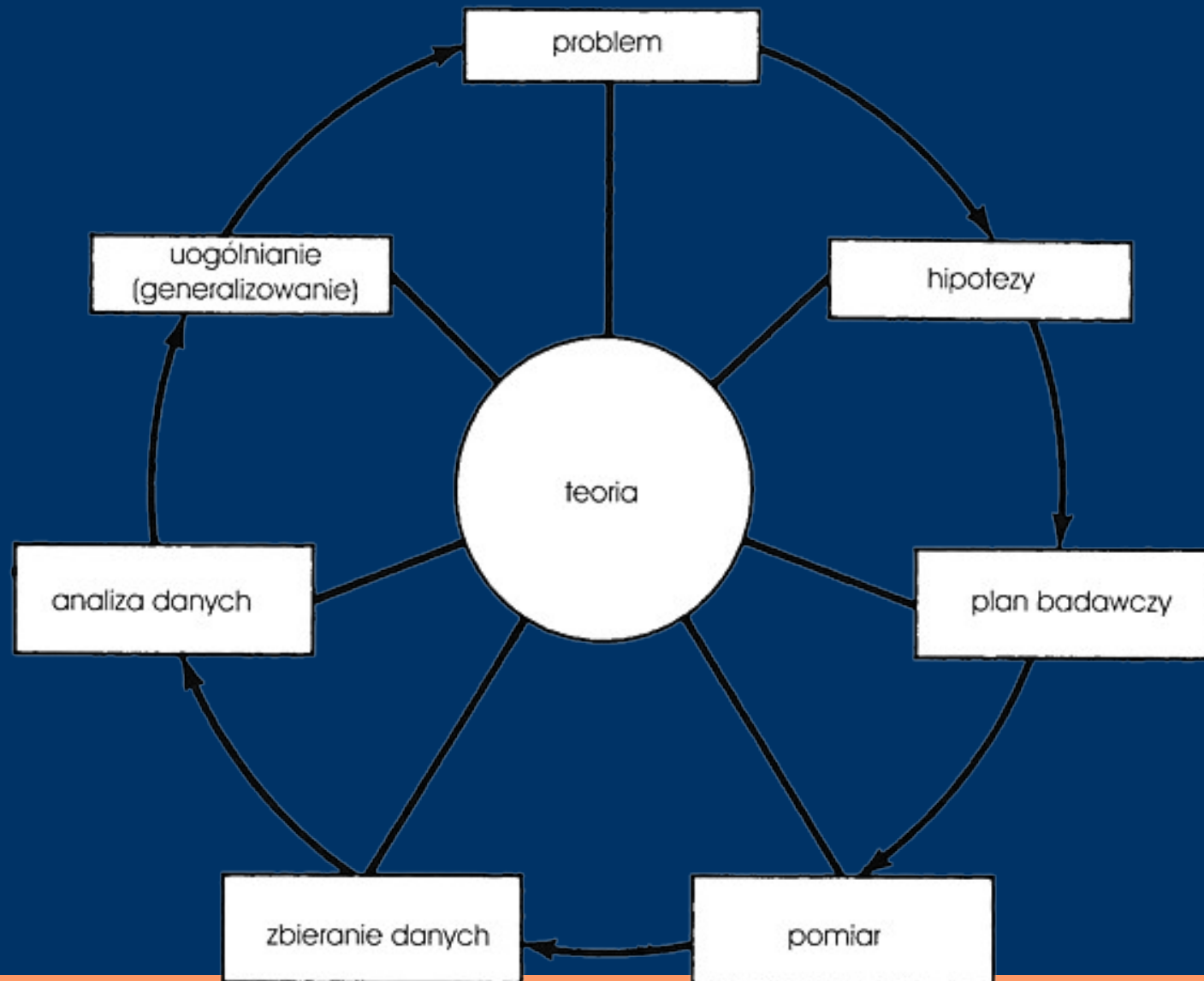

Proces badawczy

Całościowy schemat działań, któryzy podejmują naukowcy w celu wytworzenia wiedzy (paradygmat naukowych dociekań)

Etapy procesu badawczego

Cechy procesu badawczego

- Cykliczność; rozpoczyna się od postawienia problemu, a kończy się na wstępnych wnioskach (uogólnieniach), wnioski sformułowane w ramach jednego cyklu stanowią początek cyklu następnego
 - Samokorekcja; testowane są wstępne wnioski czy hipotezy; jeśli zostaną one odrzucone wprowadza się nowe
-
-

Problem badawczy

- Bodziec intelektualny wywołujący reakcję w postaci badan naukowych
 - Problemy, których nie można empirycznie uzasadnić (nie można zidentyfikować na podst. obserwacji) lub takie, które dotyczą subiektywnych preferencji, wierzeń, wartości, czy upodobań **nie poddają się badaniom** *np.*
Czy kolor różowy jest ładniejszy od fioletowego?
-
-

Problem badawczy

- Subiektywne preferencje nie mogą być przyczynkiem do badania
 - Najważniejsze jest udzielenie odpowiedzi na pytanie dla których ludzie działają tak, a nie inaczej, przyjmują określone zachowania
 - Problem musi być jasno i precyzyjnie sformułowany
-
-

Jednostki analizy

- jednostki
- grupy
- instytucje
- społeczeństwa

Błąd ekologizmu

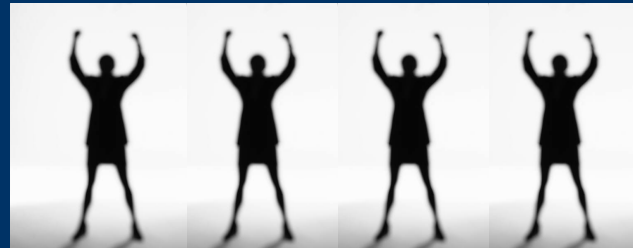
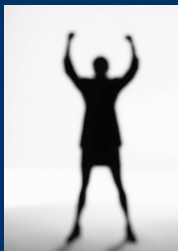
Przenoszenie wniosków z bardziej złożonej na prostszą jednostkę analizy; z wyższego na niższy poziom

Wyprowadzanie wniosków o jednostkach na podstawie wyników otrzymanych z badania grup

Błąd indywidualizmu

- Wyprowadzanie wniosków o grupach, społeczeństwach, czy narodach bezpośrednio z danych dotyczących zachowań jednostek

Zmienne

- Zmienna to właściwość empiryczna mająca dwie lub więcej wartości (np. płeć – K/M, klasa społeczna – niższa, średnia, wyższa)
- Zmienna, która ma tylko 2 wartości nazywana jest dychotmiczną

Zmienne zależne i niezależne

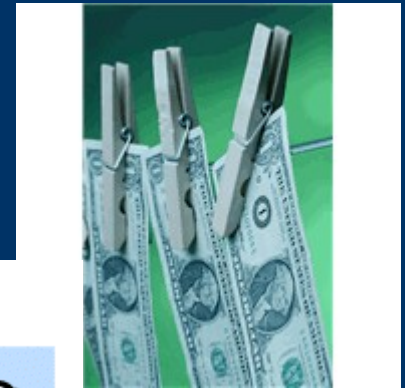
- zmienna zależna: to ta, którą badacz chce wyjaśnić
 - zmienna niezależna: to ta, za pomocą której badacz chce wyjaśnić zmiany wartości zmiennej zależnej (czasem nazywana zmienną wyjaśniającą)
 - z reguły kilka zmiennych niezależnych wpływa na zmienną zależną (zjawiska społeczne są bardzo złożone)
-
-

Zmienne kontrolne

- zmienne kontrolne są wykorzystywane do sprawdzania, czy obserwowany związek pomiędzy zmienną zależną i niezależną nie jest związkiem pozornym
 - związek pozorny to taki, który można wyjaśnić za pomocą innych zmiennych, niż te uwzględnione w hipotezie badawczej
-
-

Zmienne ciągłe i dyskretne

- zmienna ciągła: nie ma ona najmniejszej jednostki np. długość
- zmienne dyskretne: posiadają wartość minimalną np. pieniądze, liczba dzieci w rodzinie

Związki w badaniach

związek: występuje między dwoma zjawiskami; zmienna X i Y są ze sobą powiązane, czyli coś je łączy; zmiana wartości jednej zmiennej powoduje zmianę wartości drugiej zmiennej

Rodzaje związków

- kierunek: może być dodatni (pozytywny) lub ujemny (negatywny)

- związek dodatni: wraz ze wzrostem jednej zmiennej rośnie także wartość drugiej zmiennej
 - związek ujemny: wraz ze wzrostem jednej zmiennej maleje wartość drugiej zmiennej
-
-

Rodzaje związków

- siła: zakres w jakim zmienne współzmiennają się dodatnio lub ujemnie
- związek doskonały: największa możliwa siła związku
- związek zerowy: zmienne nie są ze sobą powiązane

Hipotezy

- hipoteza: proponowana przez nas odpowiedź, jakiej można udzielić na pytanie badawcze
- jest ona wyrażana przy pomocy jasno określonego związku pomiędzy zmienną zależną i zmienną niezależną
- jeżeli hipoteza zostanie odrzucona, należy zbudować następną, jeżeli przyjęta włączona będzie do wiedzy naukowej

Hipotezy

- można je wyprowadzać dedukcyjnie – z teorii
- można je wyprowadzać indukcyjnie – na podstawie obserwacji
- można je wyprowadzać intuicyjnie – łącząc w/w

Cechy hipotez badawczych

- jasno sformułowane: (należy zdefiniować pojęciowo tj. za pomocą innych pojęć i operacyjnie zmienne tj. opisując procedury, jakie należy wykonać by zbadać dane pojęcie)
 - konkretne: (badacz określa związki pomiędzy zmiennymi – dodatnie lub ujemne)
 - sprawdzalne: za pomocą dostępnych metod
 - nie są wartościujące: wartości wyznawane przez badacza, subiektywne preferencje nie powinny wpłynąć na proces badawczy
-
-

Problemy badawcze

- Jakie są przyczyny przemocy domowej?
- Czy kobiety są w społeczeństwie traktowane na równi z mężczyznami?
- Dlaczego ludzie zawierają związki za pomocą Internetu?

